

ДРІБНОШЛЯХЕТСЬКІ РОДИ ЖИДАЧІВСЬКОГО ПОВІТУ НА ПЕРЕМИШЛЬЩИНІ У XVI – ПОЧАТКУ XVII СТ.

Ігор СМУТОК

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка,
кафедра давньої історії України та спеціальних історичних дисциплін

У статті розглядаються зв'язки дрібної шляхти Жидачівського повіту з Перемишльською землею. З'ясовується, які саме роди або їхні відгалуження були задіяні у інтеграції в шляхетський соціум Перемишльщини. Автор детально описав обставини, за яких відбувалися вказані процеси. Автор дійшов висновку, що міграція жидачівської шляхти відбувалася за кількох обставин: набуття земельної власності, одруження з вихідцями Перемишльщини та отримання у пожиттєве володіння маєтків у королівщинах.

Ключові слова: рід, шляхта, Перемишльська земля, Жидачівський повіт, міграція, майнові справи, судові справи.

Корпус власників земських маєтків Перемишльської землі XVI – початку XVII ст. складався з місцевих шляхетських родів та родин або окремих осіб, які мігрували з інших регіонів Руського воєводства, та в цілому Речі Посполитої. Поповнюючи лави місцевої еліти, вони, завдяки суспільній активності, соціальній значимості, чисельному зростанню відігравали далеко не останню роль в житті Перемишльської землі. В контексті цього доцільним видається вивчення та аналіз всіх відомих випадків таких міграцій й на їхній основі виявлення факторів, що спонукали або навпаки перешкоджали появі нових прізвищ серед шляхетських землевласників, в даному випадку Перемишльської землі.

В межах цієї публікації пропонується розглянути вказану тематику на прикладі дрібної шляхти та показати, яким чином і в яких масштабах відбувалася інтеграція представників вказаної соціальної групи із Жидачівського повіту в дрібношляхетський соціум Перемишльщини. Попередньо зазначена проблематика була артикульована у публікаціях, присвячених вихідцям з Сяноцької і Львівської (без Жидачівського повіту) земель¹. Таким чином, дане дослідження є складовою частиною комплексного вивчення історії міграцій та інтеграції в дрібношляхетське середовище Перемишльщини представників аналогічних груп сусідніх земель.

Жидачівський повіт, розташований на південному сході від Перемишльської землі, у XVI – на початку XVII ст. мав чималу частку шляхетських володінь. Місцеві землевласники були представлені різними соціальними групами, починаючи з магнатерії, закінчуючи гніздовою шляхтою. Останню уособлювали такі роди як: Балицькі, Брошнівські, Витвицькі, Голинські, Гошовські, Креховецькі, Підлісецькі, Новоселицькі, Рожнятовські, Рудницькі, Сваричевські, Струтинські, Сулятицькі, Чолганські².

Рівень контактів та ступінь інтеграції кожного з цих шляхетських родів з перемишльською гніздовою шляхтою був різний. Аналіз відомостей про такі контакти та пересування, виявлених в перемишльських гродських і земських актах та єдиній збереженій для XVI ст. жидачівській земській книзі, вказує на існування кількох найбільш типових моделей:

1. Поодинокі вихідці з шляхетських родів Жидачівщини провадять фінансово-господарські справи або укладають шлюби з представниками перемишльської шляхти. Про їхнє тимчасове чи тривале проживання на території Перемишльської землі говорити не доводиться. До таких, зокрема, належали:

Витвицькі. На початку XVI ст. Васько Витвицький одружився з Анною, дочкою Михна Любенецького. У 1509-1510 рр. сини Михна разом з батьком в перемишльському земському суді зобов'язалися заплатити за Анною, ймовірно, у вигляді посагу, 20 гривень³. Через півстоліття ще один Витвицький знову з'являється на сторінках перемишльських земських актів. Цього разу якийсь Юрко Витвицький позивав Васька Крушельницького Тарасовича Плитку з приводу неповернених вчасно 20 злотих⁴.

Підлісецькі. У першій половині XVI ст. одразу кілька Підлісецьких поріднилися з шляхтою зі Стрийського повіту Перемишльської землі. Це був Іван, одружений з Уляною, дочкою Нестора Підгородецького (1528 р.)⁵, Роман та Фенна Корчинська (1544 р.)⁶, Іван і Марухна, дочка Климка Корчинського (1559 р.)⁷, Іван Дашович і Марухна, дочка Петра Заплатинського (1559 р.)⁸, Ілля Смигурович і Фенна, дочка Іванка Корчинського Пушки (1559 р.)⁹, Івахно Дашович і Марухна, дочка Іванка Корчинського Пушки (1557 р.)¹⁰. Втім, наявність такої кількості шлюбів не спричинило до міграції Підлісецьких в родинні гнізда Корчинських, Підгородецьких і Заплатинських. Відомості про два такі шлюби дозволяють припустити думку про тимчасове замешкання подружжя в маєтку дружини. Наприклад, Фенна Корчинська, одружена з Романом Підлісецьким, продовжувала після заміжжя утримувати певні маєтності у Корчині, заставляючи їх іншим співвласникам Корчина¹¹. А Івахно Підлісецький Дашович позивав у 1559 р. Стецька Корчинського Пушку з приводу викрадення з комори 3 мац жита¹². Напевне, йдеться про комору в корчинських маєтностях, а не в Підлісках, інакше справа розглядалася б в Жидачівському гроді. Однак, ці вкрай непевні відомості не підкріплюються іншими додатковими фактами, які б однозначно вказували на перебування Підлісецьких та володіння ними земельною власністю на території Стрийського повіту.

2. Представники дрібношляхетських родів Жидачівського повіту, які не тільки одружуються з такими ж представниками Перемишльщини, а й провадять господарські справи, результатом яких є тимчасове володіння або користування земельною власністю в родинних гніздах сусідньої перемишльської шляхти. В даному випадку можна констатувати більш-менш тривалу фізичну присутність новоприбульців на території Перемишльщини, однак ще не в статусі повноправних землевласників, вкорінених в місцеве шляхетське середовище. До таких належали:

Рожнятовські. Вперше згадуються в перемишльських актових книгах 1530-х рр. Тоді Васько Рожнятовський провадив судову суперечку з братами Бориславськими з приводу 66 гривень¹³. Його дружиною була Настасія, дочка Климка Бориславського, яка у 1533 р. залишалася разом з братами власницею частки у Бориславі¹⁴, а у 1559 р. претендувала на материнські маєтки в сс. Урожі, Лопушній і Заріччі¹⁵. У середині XVI ст. якийсь Іван Рожнятовський провадить активні судові і майнові справи зі стрийською шляхтою. Спочатку у 1544 р. Любенецькі позивали його у справі підданого Андрія з Любенців¹⁶. Та обставина, що підданий Рожнятовського мешкав у Любенцях, дозволяє припустити, що Іван мав свою земельну частку у Любенцях. Наприкінці 1550-х років Іван згадується у зв'язку з неповерненням певної суми Семигинівським¹⁷ та виступає кредитором Сенька і Івана Братківських. Останній за 160 зл. заставив Рожнятовському 3-х своїх підданих з землею у с. Братковичах¹⁸. У наступному десятилітті відомості про Рожнятовських зникають.

Балицькі. У першій половині XVI ст. кілька вихідців роду побралися з представниками перемишльської шляхти. Зокрема, Федька, дочка Івашка Балицького, стала дружиною Кузьми Копистенського (1502 р.)¹⁹, Анна, дочка Павла Балицького, вийшла заміж за Федька Криницького (1547)²⁰, Федір Балицький одружився з Марухою Височанською (перша половина XVI ст.)²¹. В цей час Балицькі пробують утвердитися серед землевласників Перемишльщини. Зокрема, Януш Балицький у 1530 р. отримав від Фелікса Блажівського під заставу певну земельну власність у Тростянці коло Мостиськ²². Втім, це не мало якихось далекосяжних наслідків. У другій половині XVI ст. Балицькі ще зустрічаються зрідка у майнових справах з перемишльською шляхтою. Наприклад, Мартин виступив кредитором Георгія Новоселицького та Андрія Замойського, позичивши відповідно 100 і 300 зл.²³ Серед шляхти-землевласників Перемишльщини вони так і не з'явилися.

Сулятицькі. Тривалий час рід не підтримував жодних контактів з Перемишльщиною. Принаймні, жодних документальних згадок про це немає. Щойно наприкінці XVI – на початку XVII ст. якийсь Петро Сулятицький нетривалий час провадив майнові справи з шляхтою села Браткович у Стрийському повіті. Зокрема, в 1599 р. він квіттував місцевого священника Михайла Винницького, а в наступному році заставив Сенькові Гординському маєтки, в свою чергу заставлені йому Іваном Рудницьким, у розмірі 70 зл.²⁴ Петро був одружений з Марією Літинською, а його син у 1621 р. взяв за жінку Фенну, дочку згаданого Сенька Гординського Переслуха²⁵.

3. Шляхетські роди, що перебували в тісних родинних і майнових контактах з Перемишльщиною. Окремі їхні вихідці зуміли набути тут земельну власність та заснували власні відгалуження, повністю інтегровані в місцеве шляхетське середовище й не пов'язані, або слабо пов'язані з рештою роду та родинним осідком. Такими слід вважати:

Гошовські мігрували на Перемишльщину доволі рано. В 1470-х роках в Стрийському повіті якийсь Юрко, а згодом – Івашко, володіли частками у сс. Корчині, Сколе і Тухля²⁶. Це був один з перших осідків родини у Перемишльській землі. Тут Гошовські проживали впродовж XVI – на початку XVII ст. Це підтверджують поборові реєстри, опубліковані О. Яблоновським та нечисленні згадки з перемишльських актів. Наприклад, у поборовому реєстрі 1508 р. Івашко названий власником частини Тухлі, Сколього, Семигинова.²⁷ У 1577 р. три брати Іван, Федір та Івашко, сини Прокопа, судилися з синами і дочками покійного Константина Острозького за так звані “сколівські” або “тухольські” маєтки, що включали в себе сс. Сколе, Коростів, Тухлю, Гребенів, Славсько, Тарнавку, Плавеє, Головецьке, Козенів і частину Комарників²⁸. Поборовий реєстр 1589 р. серед власників Крушельниці, Сколього, Гребенова, Славська, Козеньова, Коростова називає Федора Гошовського, який в кожному з вказаних сіл володів від пів до лану землі²⁹. Нарешті, у 1609 р. Фенна, дочка Петра Гошовського та дружина Івана Брилинського зреклася своїх прав на батьківські маєтки на користь брата Івана. Цими маєтками були “Тухольщизна” та частка в с. Гошові Жидачівського повіту (“bonis ... dictonis Tuchlensis in terra praesens nec non in villae Hoszow districtu Zydaczowiensis ...”)³⁰.

Укоріненню роду сприяли шлюби з місцевою шляхтою. Зокрема, шлюбними партнерами Гошовських у XVI ст. були: Ільницькі (1528)³¹, Блажівські (1546)³², Попелі (1553)³³, Яворські (1558, 1590, 1594, 1600)³⁴, Винницькі (1571)³⁵, Турянські (1585, 1590)³⁶, Ступницькі (1591)³⁷, Заплатинські (1592)³⁸.

Однак, попри той факт, що майже півтора століття, починаючи з 1470-х років, окреме відгалуження Гошовських перебувало у складі шляхетських землевласників Стрийщини, тривалий час їм не вдавалося переступити межі вказаного повіту й продовжити свою міграцію далі на захід у сусідні Самбірський, Дрогобицький, Перемишльський повіти. Маємо поодинокі згадки про майнові операції, в яких були задіяні Гошовські та шляхта, розселена у центральній та західній частині Перемишльської землі, наприклад, у 1538 р. Микита Ільницький заставив Васькові Гошовському за 8 злотих дворище в Ільнику³⁹. Але це не привело у підсумку до набуття землевласницьких прав й переселення у сусідню Самбірщину.

Ситуація змінюється у 1570-х років. У цей час якийсь Петро Гошовський одружується з Настасією, дочкою Грицька Турянського Кічки. Грицько не мав синів, й по його смерті маєток у сс. Туреє і Топільниця успадкували його дві доньки, згадана Настя та Марія, дружина Лазаря Копистенського. У 1580 р. Петро вже писався в документах “Гошовський з Туреє” (“Hoszowski in Turza”)⁴⁰. Осівши тут, Петро продовжує громадити маєтки. Так, у 1582 р. він набув певну частку у Андрія Турянського Лоя⁴¹. У 1589 р. Марія, дочка Грицька Турянського Кічки відступила йому усю свою частку в Туреє⁴². Після смерті Петра земельні частки у с. Туреє перейшли до його синів. На початку XVII ст. ними продовжував володіти Ілля, Теодор, Василь, Іван Гошовські Петровичі. Зокрема, у 1603-1605

рр. вони згадані серед нащадків Грицька Турянського Кічки, що позивали решту Турянських, з приводу несправедливого розподілу землі у с. Туреє⁴³. У 1609 р. єдина дочка Петра, Фенна, зреклася своїх прав на батьківські маєтки у с. Туреє на користь брата Івана⁴⁴. У 1615 р. Теодор Гошовський, як землевласник у с. Туреє, провадить майнові справі з Копистенськими і Григорієм Ясеницьким⁴⁵.

Ще одним осідком Гошовських, починаючи з 1580-х років, стали сс. Явора і Турка, родинне гніздо Яворських і Турецьких. Тут також вирішальну роль відіграв шлюб. Один з вказаних синів Петра, Ілля, одружився з дочкою і єдиною спадкоємицею Стецька Яворського Романовича. Гошовські відразу прибрали до своїх рук маєток покійного Стецька, що викликало невдоволення у решти Яворських Романовичів, й у 1587 р. вони розпочали судовий процес проти Петра Гошовського з приводу опіки над Анною, дочкою згаданого Стецька, та її спадком⁴⁶. Для Яворських суперечка закінчилася невдало, й з того часу Гошовські мешкають у Яворі⁴⁷. Спочатку це був син Петра – Ілля. До середини 1620-х років перемишльські акти регулярно повідомляють про нього як про шляхтича-землевласника з с. Явори⁴⁸. Згодом – його сини та їхні нащадки.

Майнові інтереси Гошовських наприкінці XVI – на початку XVII ст. прослідковуються і в інших шляхетських гніздах Самбірського повіту. Наприклад, у 1580 р. Петро Гошовський тримав у заставі від Монастирських Грициничів земельну частку у сс. Монастирці і Лопушній, оскільки позичив їм 400 злотих⁴⁹. У 1610 р. Васько Гошовський судився в Перемишльському гроді з Васьком Бандрівським та претендував на його частку у с. Корналовичах за несплату певної грошової суми⁵⁰. Але всі ці випадки були тільки епізодом в історії роду. Гошовські не набули земельної власності ні в Монастирці і Лопушній, ні в Корналовичах. Таким чином, у вказаний період Гошовські проживали у гірській частині Стрийського повіту, та у сс. Туреє, Явора і Турка Самбірського повіту.

Рудницькі досить добре представлені в перемишльських актах. Перші згадки про них вказують на їхні шлюбні зв'язки з перемишльською шляхтою. Зокрема, Настя Уруська, дочка Грицька Уруського Крутеня, була дружиною Івана Рудницького (1553-1557 рр.)⁵¹. Ян Блажівський взяв за дружину Ядвігу, дочку Луки Рудницького (1541 р.). Нарешті, Марія Рудницька вийшла заміж за Яцька Уруського Малика (1570 р.)⁵².

Упродовж 1580-90-х років та першу чверть XVII ст. Рудницькі продовжують активно родичатися з Луцькими⁵³, Бережницькими⁵⁴, Радилівськими⁵⁵, Монастирськими⁵⁶, Винницькими⁵⁷, Комарницькими⁵⁸, Ритаровськими⁵⁹. Така ситуація стала можливою за умови появи Рудницьких серед землевласників Перемишльської землі.

Спочатку вони опинилися у с. Братковичах Стрийського повіту, хоча документальні згадки про це з'являються доволі пізно. Поборовий реєстр 1589 р. фіксує тут Георгія Рудницького, власника 4 ланів, та Андрія Рудницького, власника півтори лану⁶⁰. Всі відомі вихідці роду на Перемишльщині, а це Василь Вандурич і Андрій Іляшович Рудницькі та їхні нащадки, впродовж наступної

чверті століття, так чи інакше пов'язані з Братковичами і залишаються тут землевласниками. Наприклад, у 1593 р. Андрій Рудницький Іляшович відступив свою частку в цьому селі Павлу Ступницькому Ярошовичу⁶¹. Син Василя, Іван Рудницький заставив тому ж Павлу Ступницькому свою частку за 70 злотих (1600 р.)⁶². Через 11 років Іван відступив Станіславу Касовському частку покійного брата Георгія⁶³.

Одночасно з 1580-х років Рудницькі проникають до інших дрібношляхетських осідків. Андрій Іляшович на початку 1580-х років тримав у заставі від Сенька Турецького чималу частку в Унятичах Дрогобицького повіту⁶⁴. У 1584 р. він заборгував Якиму Коблянському з Унятич 100 злотих⁶⁵. Вказані свідчення за відсутності додаткових вказують про епізодичне перебування Рудницьких в Унятичах. Більш значущими були здобутки Василя Рудницького Вандурича. Вже у 1584 р. він тримав у заставі півлану ріллі в Монастирці від Андрія, Павла і Стецька Монастирських⁶⁶. Через кілька років Василь стає власником півлану у с. Лопушій, набутого від Івана Винницького Мінчича, свого швагра (1590 р.)⁶⁷, а ще через два роки збільшує свої володіння за рахунок землі Павла Монастирського Грицинича⁶⁸. Коли у 1604 р. дочки Стецька Монастирського квітували власників Монастирця з материнської частки, серед останніх були Іван і Грицько, сини покійного Василя Рудницького⁶⁹.

4. Шляхетські роди, представники яких в різний час входили до складу землевласників Перемишльської землі, однак, на відміну від Гошовських або Рудницьких, факт такого землеволодіння був радше тимчасовим епізодичним явищем, що не призвело до переселення на постійно в межі Перемишльщини. Такі роди представлені:

Струтинські. Їхні контакти з перемишльською шляхтою, на перший погляд, так само як і в Рожнятівських, обмежуються шлюбом та поодинокими згадками про тимчасове користування заставленою земельною власністю. Так, в 1550-х роках Кость Корчинський взяв за дружину Федору, дочку Васька Струтинського Берла⁷⁰. Тоді ж Павло Струтинський Берлич тримав у заставі земельну власність у с. Крушельниця від священика Івана Крушельницького⁷¹.

Втім, в родині Струтинських було відгалуження, що тісно пов'язало свою долю з Перемишльщиною. Мається на увазі вйтівсько-князівський рід з с. Лімна Самбірського староства. Залишається відкритим питання, яким чином брати Федько і Яцько, котрі у 1519 р. заснували Лімну⁷², були пов'язані зі Струтинськими, коли і за яких обставин вони або їхні попередники залишили родинне гніздо. Про приналежність до Струтинських, натомість, вказує специфічна характерна для більшості вйтівсько-князівських родин шляхетського походження форма вживання прізвища. У XVII - XVIII ст. такі родини вважали за необхідне поряд з прізвищем, похідним від назви села, де вони утримували вйтівство-князівство, вказувати місцевість, первісне родинне гніздо, з якого вийшли їхні предки. Таким чином, з'явилися Нанівські з Тернової, Лопушанські з Комарник, Стрільбицькі з

Кульчиць, зрештою – Ломницькі з Струтина⁷³. Струтинські – єдиний рід з Жидачівщини, що був задіяний у колонізації королівщин в Перемишльській землі.

Голинських документи Перемишльського гроду та земського суду XVI ст. згадують епізодично. З них відомо, наприклад, про якісь майнові справи Грицька Голинського з Іваном Крушельницьким Головкою у 1589 р.⁷⁴ З поборового реєстру 1589 р. відомо, що Грицько мав у власності по одній чверті землі в Гребенові і Славському Стрийського повіту⁷⁵.

Через чверть століття з'являється Прокіп Голинський, що квітував у 1613–1615 роках Павла Попеля Фединчака і Федька Яворського Давидовича⁷⁶. Однак обидва квити не дають підстав стверджувати про наявність у Голинських нерухомості в Перемишльській землі на початок XVII ст. Можливо, більше про це розказали б акти Жидачівського гроду та земського суду, які не збереглися.

Сваричовські. У XVI – початку XVII ст. акти фіксують кілька шлюбів, де однією зі сторін були Сваричовські. Перша така згадка датується 1540 р., коли Мисько Тустанівський записав посаг своєї дружини, Марухни, дочки Павла Сваричовського, на половині своїх маєтків⁷⁷. У 1592 р. Мисько Сваричовський взяв за дружину Настю, дочку Івана Попеля Колодруба Калчевича та отримав за нею посаг у розмірі 250 злотих⁷⁸. Також з Попелями поріднився і Василь Сваричовський, що був одружений з Катериною, дочкою Івана Попеля Петельчака (1608 р.)⁷⁹. Однак увагу привертають не ці шлюби, а одруження Федина Сваричовського з Марією, дочкою Івана Крушельницького Пліщича. В одному з документів 1600 р. Марія відступає свої батьківські маєтки в Крушельниці чоловікові⁸⁰. Отже, на початок XVII ст. Сваричовські мешкали у Стрийському повіті.

Чолганські з'являються серед дрібної шляхти Перемишльської землі в різний час і за різних обставин. Частина з них – шляхом одружень. Так, дружиною Федора Ільницького Васильовича була Анна, дочка Івана Чолганського (1559-1580 рр.)⁸¹. Ще одна Анна, і також дочка Івана Чолганського, вийшла заміж за Федина Ступницького Павловича й після смерті чоловіка, у 1571 р., відступила свої права на частки, на які були записані її посаг у Ступниці і Ступницькій Волі, Яну Гербурту⁸². Наприкінці 1580-х років Марія, дочка Костя Чолганського, стала дружиною Павла Бачинського Котловича⁸³. Нарешті, на початок 1570-х років акти фіксують шлюб між Анною Монастирською та Іваном Чолганським⁸⁴.

В останньому випадку маємо справу не тільки з одруженням, а й фактом набуття земельної власності Чолганським у Перемишльській землі. У 1571 р. Васько Монастирський відступив Івану Чолганському п'ять кметів в Монастирці⁸⁵. Впродовж 1570-х років його дружина активно провадила судові справи зі своїми рідними дядьками і двоюрідною сестрою, вимагаючи своєї батьківської частки у Монастирці, Лопушній, Заріччі і Урожі⁸⁶. Подружжя домоглося задоволення своїх вимог, однак не довго залишалося серед власників вказаних сіл. Спочатку Іван Чолганський в 1575 р. відступив свої права на 5

кметів Василю Монастирському⁸⁷, згодом якусь частку він продав Андрію, Павлу і Стецькові Монастирським (1580 р.)⁸⁸.

Іван Чолганський присутній серед перемишльської шляхти у 1590-х роках. Наприклад, у 1591 р. він двічі квітнув Івана і Миколу Височанських Янковичів з 580 і 500 злотих⁸⁹. У 1591 р. Іван Чолганський, син Костя, відступив свої права на частку в Лукавиці Стрийського повіту Яцьку Ільницькому Рибчичу⁹⁰. Однак вказані факти не дають підстав ототожнювати його з чоловіком Анни Монастирської, тимчасовим власником у Монастирці. Так само неможливо ствердно відповісти, чи особа, яка мала якісь справи з Височанськими та була власником у Лукавиці – одна людина, чи дві різні.

5. Шляхетські роди жодним чином не пов'язані з Перемишльщиною. До таких потрапили лише Креховецькі. Перемишльські земські і гродські акти не містять відомостей про представників цього роду. З цього приводу можна висунути два припущення: або Креховецькі, справді, не мали ні родинних і майнових або судових справ з перемишльською шляхтою, або такі були й зафіксовані у жидачівських гродських і земських актах, котрі для XVI ст. не збереглися.

Отже, з-поміж 12 дрібношляхетських родів Жидачівського повіту, усі, за винятком Креховецьких, так чи інакше підтримували зв'язки з Перемишльщиною. Запорукою інтеграції в шляхетський соціум сусідньої землі були шлюби, на це вказує походження шлюбних партнерів абсолютної більшості згаданих у перемишльських актах вихідців із Жидачівщини. Одруження могло одразу відкрити шлях до середовища землевласників та спричинити до осідання в маєтку дружини, а могло лише стати поштовхом для міграції. В останньому випадку інтеграція супроводжувалася серією майнових угод, з метою створити осідок для постійного місця проживання. На відміну від сяноцької дрібної шляхти, котра приймала активну участь в колонізації Самбірського, Перемишльського, Дрогобицького староств й в такий спосіб потрапляла і осідала на Перемишльщині, вихідці з Жидачівщини практично не зустрічаються серед вейтів-князів та інших категорій привілейованого населення королівщин. Географія розселення обмежувалася в основному сусіднім Стрийським повітом, рідше вихідці з Жидачівського повіту опинялися в Самбірському, Дрогобицькому і Перемишльському повітах.

№	Рід	Місце перебування у Перемишльській землі			Згадка у пере- мишль- ських городських та земських актах
		Земські маєтки		Королів- щина (війтства, попівства)	
		Володіння	Застава		
1.	Балицькі	-	Тростянець	-	так
2.	Витвицьк і	-	-	-	так
3.	Голинські	Гребенів, Славсько	-	-	так
4.	Гошовськ і	Корчин, Крушель- ниця, Семигинів, Сколе, Тухля, Славсько, Козенів, Плав'є, Коростів Головецьке, Тур'є, Топільниця, Явора	Ільник, Монасти- рець, Лопушна, Корнало- вичі	-	так
5.	Крехо- вецькі	-	-	-	ні
6.	Підлі- сецькі	-	-	-	так
7.	Рожня- тівські	Любенці	Братківці	-	так
8.	Рудни- цькі	Братковичі, Лопушна, Монасти- рець	Унятичі	-	так
9.	Свари- човські	Крушель- ниця	-	-	так
10.	Струтин- ські	-	Крушель- ниця	Лімна	так

11.	Суляти- цькі		Братківці	-	так
12.	Чолган- ські	Монасти- рець, Уріж, Лопушна, Заріччя, Лукавиця	-	-	так

**SMALL GENTRY FAMILIES OF ZHYDACHIV DISTRICT IN
PEREMYSHL LAND
IN XVI – BEGINNING OF XVII CENTURY**

Ihor SMUTOK

Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University,
The Chair of Ancient History of Ukraine and Special Historical Studies

The article deals with gentry migration from Zhydachiv district to neighboring Peremyshl territory. We find out what families or their branches were involved in the migration. The author described in detail the conditions under which the migration took place, showed when and where they began to appear in Peremyshl land. The author came to the conclusion that migration of Zhydachiv gentry took place under several conditions: receiving of land property, marriage to Peremyshl land natives.

Key words:

¹ Смуток І. Дрібношляхетські роди Сяноцької землі на Перемишльщині у XVI – початку XVII ст. // І.Смуток // Fasciculi Musei Regionalis Brzozoviensis. – Brzozów: wydawnictwo Muzeum Regionalnego sm- Adama Fastnachta w Brzozowie, 2007. – Nr 2. – S. 39–48. Смуток І. Дрібношляхетські роди Львівської землі на Перемишльщині у XVI – початку XVII ст. // І. Смуток // Дрогобицький краєзнавчий збірник. – Дрогобич: Коло, 2008. – Вип XI–XII. – С. 87–95.

² Źródła Dziejowe / [Opracował A. Jabionowski]. – Warszawa: Warszawska Drukarnia Estetyczna Mazowiecka №2 2, 1902. – Т. XVIII, cz.1. – S. 78–83. Капраль М. Жидачівський повіт Львівської землі в XVI ст. (За матеріалами поборових реєстрів) // М. Капраль // До джерел. Збірник наукових праць на пошану Олега Купчинського з нагоди 70-річчя. – Київ-Львів: НТШ, 2004. – Т. 1. – С. 746–765.

³ Центральний державний історичний архів України у м. Львові (далі – ЦДІА України у м. Львові). – Ф. 14 (Перемишльський земський суд). – Оп. 1. – Спр. 6. – С. 128, 156-157.

⁴ Там само. – Спр. 271. – С. 49.

⁵ Там само. – Спр. 7. – С. 748–749.

⁶ Там само. – Спр. 264. – С. 474, 487; спр. 266. – С. 184–185.

⁷ Там само. – Ф. 8 (Жидачівський земський суд). – Оп. 1. – Спр. 1. – С. 384–385.

⁸ Там само. – С. 495–496.

- ⁹ Там само. – Ф. 14. – Оп. 1. – Спр. 271. – С. 903–906.
- ¹⁰ Там само. – С. 51–52, 899–900.
- ¹¹ Там само. – Спр. 264. – С. 474, 487; спр. 266. – С. 184–185.
- ¹² Там само. – Спр. 271. – С. 52.
- ¹³ Там само. – Ф. 14. – Оп. 1. – Спр. 262. – С. 928–929.
- ¹⁴ Там само. – Ф. 13 (Перемишльський гродський суд). – Оп. 1. – Спр. 18. – С. 158–159.
- ¹⁵ Там само. – Ф. 14. – Оп. 1. – Спр. 271. – С. 15–16.
- ¹⁶ Там само. – Спр. 268. – С. 677.
- ¹⁷ Там само. – Спр. 271. – С. 55–56, 799–800; спр. 272. – С. 249–250.
- ¹⁸ Там само. – Ф. 8. – Оп. 1. – Спр. 1. – С. 151–152, 160–162, 368–369; ф. 14. – Оп. 1. – Спр. 19. – С. 262.
- ¹⁹ Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z archiwum tak zwanego Bernardyckiego we Lwowie / [opracował A. Prochaska]. – Lwów: Drukarnia R. Winiarza we Lwowie, 1909. – Т. 18: Najdawniejsze zapiski sędu ziemskiego przemyskiego 1469–1506. – № 4072.
- ²⁰ ЦДІА України у м. Львові, ф. 13. – Оп. 1. – Спр. 24. – С. 225–230.
- ²¹ Там само. – Спр. 308. – С. 997–998.
- ²² Там само. – Спр. 17. – С. 223–225.
- ²³ Там само. – Ф. 14. – Оп. 1. – Спр. 38. – С. 1483; спр. 40. – С. 663–664.
- ²⁴ Там само. – Спр. 64. – С. 1183; спр. 65. – С. 1539–1542.
- ²⁵ Там само. – Спр. 92. – С. 99–101, 110–111.
- ²⁶ Виростек Л. помилково зараховував вказаних осіб до Гошовських з Перемишльського староства. Див.: Wyrostek L. Ryd Dragyw-Sasyw na Wkgrzech i Rusi halickiej / L. Wyrostek // Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego. – Lwów, 1932. – Т. XI (1931/2). – S. 53.
- ²⁷ Ćrydia Dziejowe / [opracował A. Jabionowski]. – Warszawa: Warszawska Drukarnia Estetyczna Mazowiecka №2 2, 1902. – Т. XVIII, cz.1. – S. 115
- ²⁸ ЦДІА України у м. Львові. – Ф. 13. – Оп. 1. – Спр. 293. – С. 76–78.
- ²⁹ Ćrydia Dziejowe / [opracował A. Jabionowski]. – Warszawa: Warszawska Drukarnia Estetyczna Mazowiecka №2 2, 1902. – Т. XVIII, cz.1. – S. 42–43.
- ³⁰ ЦДІА України у м. Львові. – Ф. 13. – Оп. 1. – Спр. 74. – С. 134–136.
- ³¹ Там само. – Ф. 14. – Оп. 1. – Спр. 9. – С. 659–660.
- ³² Там само. – Спр. 14. – С. 913.
- ³³ Там само. – Спр. 17. – С. 168.
- ³⁴ Там само. – Спр. 19. – С. 180–181; спр. 50. – С. 99–100.
- ³⁵ Там само. – Ф. 13. – Оп. 1. – Спр. 289. – С. 590.
- ³⁶ Там само. – Ф. 14. – Оп. 1. – Спр. 50. – С. 762–763.
- ³⁷ Там само. – Спр. 51. – С. 604–613.
- ³⁸ Там само. – Спр. 54. – С. 893–894.
- ³⁹ Там само. – Спр. 13. – С. 334–335.
- ⁴⁰ Там само. – Ф. 13. – Оп. 1. – Спр. 296. – С. 1168–1169.
- ⁴¹ Там само. – Ф. 14. – Оп. 1. – Спр. 34. – С. 878–882; ф. 13. – Оп. 1. – Спр. 298. – С. 581–582.
- ⁴² Там само. – Ф. 14. – Оп. 1. – Спр. 48. – С. 514–517.
- ⁴³ Там само. – Ф. 13. – Оп. 1. – Спр. 320. – С. 1337; спр. 321. – С. 375.
- ⁴⁴ Там само. – Ф. 14. – Оп. 1. – Спр. 74. – С. 146–148.
- ⁴⁵ Там само. – Ф. 13. – Оп. 1. – Спр. 330. – С. 287–288; спр. 331. – С. 208–209; ф. 14. – Оп. 1. – Спр. 81. – С. 521–522.
- ⁴⁶ Там само. – Ф. 13. – Оп. 1. – Спр. 303. – С. 283–285, 301–302.
- ⁴⁷ Там само. – Ф. 14. – Оп. 1. – Спр. 48. – С. 880–883.
- ⁴⁸ Там само. – Ф. 13. – Оп. 1. – Спр. 314. – С. 1154–1155; спр. 316. – С. 1069–1070; спр. 316. – С. 1188–1189; спр. 318. – С. 33, 681–682, 839; спр. 320. – С. 401; спр. 322. – С. 49; спр. 323. – С. 139; спр. 324. – С. 577–578; спр. 324. – С. 1069–1071; спр. 326. – С. 238–239, 431; ф. 14. – Оп. 1. – Спр. 60. – С. 1147–1149; спр. 69. – С. 602; спр. 70. – С. 1180–1182.

- ⁴⁹ Там само. – Ф. 14. – Оп. 1. – Спр. 37. – С. 682.
- ⁵⁰ Там само. – Ф. 13. – Оп. 1. – Спр. 326. – С. 370–371.
- ⁵¹ Там само. – Ф. 14. – Оп. 1. – Спр. 265. – С. 19; спр. 268. – С. 198; спр. 269. – С. 493.
- ⁵² Там само. – Спр. 24. – С. 888–889.
- ⁵³ Там само. – Спр. 38. – С. 1532.
- ⁵⁴ Там само. – Спр. 39. – С. 630–631; спр. 42. – С. 303–304.
- ⁵⁵ Там само. – Спр. Спр. 46. – С. 666, 1085–1086; спр. 51. – С. 537–538; спр. 79. – С. 477–478.
- ⁵⁶ Там само. – Спр. 46. – С. 760–762; спр. 51. – С. 530–532.
- ⁵⁷ Там само. – Спр. 50. – С. 497–498; спр. 89. – С. 147, 152–153; спр. 90. – С. 1544–1545.
- ⁵⁸ Там само. – Спр. 64. – С. 1305–1308.
- ⁵⁹ Там само. – Спр. 72. – С. 56–57.
- ⁶⁰ *Źródła Dziejowe* / [Źpracowali A. Jabionowski]. – Warszawa: Warszawska Drukarnia Estetyczna Mazowiecka №2 2, 1902. – Т. XVIII, cz.1. – S. 40
- ⁶¹ ЦДІА України у м. Львові, ф. 14. – Оп. 1. – Спр. 57. – С. 685–690.
- ⁶² Там само. – Спр. 65. – С. 1539–1542.
- ⁶³ Там само. – Ф. 13. – Оп. 1. – Спр. 331. – С. 112–113.
- ⁶⁴ Там само. – Ф. 14. – Оп. 1. – Спр. 42. – С. 921–922.
- ⁶⁵ Там само. – Спр. 43. – С. 837–838.
- ⁶⁶ Там само. – С. 330–332.
- ⁶⁷ Там само. – Спр. 50. – С. 497–498.
- ⁶⁸ Там само. – Спр. 54. – С. 1308–1309.
- ⁶⁹ Там само. – Ф. 13. – Оп. 1. – Спр. 320. – С. 1292.
- ⁷⁰ Там само. – Ф. 8. – Оп. 1. – Спр. 1. – С. 120–121, 649–650.
- ⁷¹ Там само. – С. 152–153.
- ⁷² *Matricularum Regni Poloniae Summaria, excussis codicibus, qui in Chartophylacio Maximo Varsoviensi asservantur* / [contextuit indicesque adiecit T. Wierzbowski]. – Varsoviae: Typis Officinae C. Kowalewski, 1919. – P. V: Sigismundi Augusti regis tempora complectens (1548-1572). V. 1: Acta cancellariorum 1548–1572. – № 3015.
- ⁷³ ЦДІА України у м. Львові, ф. 13. – Оп. 1. – Спр. 434. – С. 84; спр. 438. – С. 2273; ф. 14. – Оп. 1. – Спр. 118. – С. 957–959; спр. 120. – С. 405–408.
- ⁷⁴ Там само. – Ф. 13. – Оп. 1. – Спр. 305. – С. 356.
- ⁷⁵ *Źródła Dziejowe* / [Źpracowali A. Jabionowski]. – Warszawa: Warszawska Drukarnia Estetyczna Mazowiecka №2 2, 1902. – Т. XVIII, cz.1. – S. 42.
- ⁷⁶ ЦДІА України у м. Львові, ф. 13. – Оп. 1. – Спр. 329. – С. 122; ф. 14. – Оп. 1. – Спр. 81. – С. 626–627.
- ⁷⁷ Там само. – Спр. 14. – С. 201–202.
- ⁷⁸ Там само. – Спр. 55. – С. 445–446.
- ⁷⁹ Там само. – Спр. 73. – С. 906–907.
- ⁸⁰ Там само. – Ф. 14. – Оп. 1. – Спр. 65. – С. 385–387.
- ⁸¹ Там само. – Спр. 19. – С. 368, 421–422; спр. 38. – С. 11–12.
- ⁸² Там само. – Спр. 27. – С. 705–706.
- ⁸³ Там само. – Ф. 13. – Оп. 1. – Спр. 305. – С. 1687; ф. 14. – Оп. 1. – Спр. 53. – С. 466–467.
- ⁸⁴ Там само. – Ф. 13. – Оп. 1. – Спр. 37. – С. 638–639.
- ⁸⁵ Там само.
- ⁸⁶ Там само. – Ф. 14. – Оп. 1. – Спр. 275. – С. 1203, 1415, 1441–1442; спр. 276. – С. 64, 196; спр. 278. – С. 1110.
- ⁸⁷ Там само. – Ф. 14. – Оп. 1. – Спр. 33. – С. 658–659.
- ⁸⁸ Там само. – Спр. 31. – С. 718–719; спр. 37. – С. 682.
- ⁸⁹ Там само. – Спр. 55. – С. 788; спр. 56. – С. 662–663.
- ⁹⁰ Там само. – Спр. 51. – С. 1222–1225.